

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Legény Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szegedi Károly ügyvéd által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Szolnoki Munkaügyi Bíróságnál 1.M.115/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 4.Mf.20.075/2009/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - a 2010. október 13. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 4.Mf.20.075/2009/4. számú ítéletének az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezéssel nem támadott rendelkezését nem érintő részét nem érinti. Ezt meghaladóan hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint + 5000 (ötezer) forint ÁFA felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes 2000. szeptember 1-től állt közalkalmazotti jogviszonyban az alperessel, postázó munkakörben. A jogviszonya 2008. február 27-én aláírt megállapodás folytán 2008. március 5-ével megszűnt. Keresetében a jogviszonya jogellenes megszüntetésének megállapítását és a jogellenesség Kjt. 34. §-a szerinti jogkövetkezményeinek alkalmazását, továbbá a kiadott közalkalmazotti igazoláson feltüntetett „munkabér” túlfizetés törlését kérte.

A Szolnoki Munkaügyi Bíróság 1.M.115/2008/16. számú ítéletével a közalkalmazotti igazolásra munkabér túlfizetés címén felvezetett tartozást törölte. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, és perköltség megfizetésére kötelezte az alperes részére.

A megállapított tényállás szerint a felperes harmadik gyermeke kétéves koráig terhességi-gyermekágyi segélyben (tgyás), majd gyermekgondozási díjban (gyed), 2007. szeptember 5-ét követően gyermekgondozási segélyben (gyes) részesült, melynek folyósítása mellett munkába kívánt állni az alperesnél. Miután kivette a tgyás és gyed idejére járó szabadságát, 2007. december 14-ei műtétét követően 2008. február 17-ig táppénzes betegállományban volt. A 2008. február 18-ai munkaköri orvosi alkalmassági vélemény 2008. március 1-ig ideiglenesen „nem alkalmas”-nak minősítette. A felperes 2008. február 18-án a munkáltatóhoz benyújtott kérelmében részletezte, hogy postázói munkaköre miatt súlyos iratokat kell emelnie, több emeletre felmennie, és ez nem egyeztethető össze az orvosi javaslatokkal, amelyek szerint egy-kettő kilogrammnál nehezebb terhet nem emelhet. Kérte, hogy amennyiben a munkáltató nem tud másik munkakört felajánlani, megfelelő más munkakörbe a polgármesteri hivatalhoz helyezték át. Az alperes igazgatója tájékoztatta a felperest arról, hogy könnyebb munkakört felajánlani nem tud a részére. A felperes a munkaköri alkalmassági véleményre is figyelemmel 2008. február 18-tól postázói munkakörében nem vette fel a munkát, melyről jegyzőkönyvet készítettek, rögzítve, hogy 2008. február 19-től hat nap szabadságát tölti további intézkedésig.

A felperes 2008. február 27-én az alperesnél jelentkezve a közalkalmazotti jogviszonyának felmentéssel történő megszüntetését kérte. Ekkor tájékoztatást kapott arról, hogy a gyesen lévő munkavállalót nem lehet felmenteni. Minthogy a felperes ragaszkodott a jogviszonya megszüntetéséhez, az alperes igazgatója hozzájárult a közalkalmazotti jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséhez, és a személyügyi főelőadó eszerint elkészítette a megállapodást. A felperes kifejezett kérése az volt, hogy a megállapodásban ne szerepeljen a „közös megegyezés” kifejezés, mert ez az általa elkezdett kisgyermekgondozó képzés támogatásának elbírálásánál hátrányt jelent. Ezt követően a felek 2008. február 27-ei keltezéssel aláírták a közalkalmazotti jogviszony 2008. március 5-ei, a felperesi szabadság utolsó napjával történő megszüntetéséről szóló megállapodást. Az alperes a felperes kérésének megfelelően a P.-i Regionális Képző Központ részére még 2008. február 27-én írásban igazolta a felperesi jogviszony megszüntetését, melyhez a teljes költségfinanszírozás mellett indult „Új pálya” programban felperes által benyújtott támogatás iránti kérelem elbírálásához volt szükség. Az alperes

2008. február 27-ei keltezéssel kiadta a felperesnek a 2/2008. számú „Közalkalmazotti jogviszony megszűnése, megszüntetése” elnevezésű nyomtatványt, amelyben feltüntette, hogy a felperes közalkalmazotti jogviszonya közös megegyezéssel 2008. március 5-én szűnt meg.

A felperes a keresetében arra hivatkozott, hogy a 2008. február 27-én aláírt megállapodás akarathibás, mert lényeges tényben, illetve körülményben tévedett, és a tévedése az alperes magatartására vezethető vissza. Sérelmezte, hogy a megállapodás nem tartalmazza a felmentési időre járó átlagkereset és végkielégítés kifizetését, melyek az egyeztetések során elhangzottak. Előadása szerint a megtévesztését a március havi járandósága kifizetését követően ismerte fel, mert csak a teljes pénzügyi és munkáltatói igazolások ismeretében vált számára világossá, hogy ezeket a járandóságokat nem kapja meg az alperestől.

A munkaügyi bíróság jogi álláspontja szerint a 2008. február 27-ei megállapodás a közalkalmazotti jogviszony megszüntetésére alkalmas volt, mert az tartalmazta a felek megegyezését a közalkalmazotti jogviszony megszüntetéséről, és abban megállapították annak megszűnése időpontját is. A munkaügyi bíróság a megállapodás érvényességét vizsgálva pedig arra vont le jogkövetkeztetést, hogy a munkáltató a megállapodás aláírásakor a felperest nem tévesztette meg, semmilyen juttatás kifizetését nem vállalta, arra ígéretet nem tett, és ennek ellenkezőjét a felperes sem tudta bizonyítani.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Jász-Nagykún-Szolnok Megyei Bíróság 4.Mf.20.075/2009/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett (a közalkalmazotti igazolásra felvezetett munkabér túlfizetés törlésére vonatkozó) részét nem érintette, míg a fellebbezett (a felperes keresetét elutasító) részét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a munkaügyi bírósággal egyezően bizonyítottanak találta, hogy a felperes jóllehet szeretne volna, ha az alperes a jogviszonyát felmentéssel szüntette volna meg, de az alperesi tanúk vallomásaán túl a felperes maga is elismerte, miszerint tájékoztatták arról, hogy a gyes igénybevétele miatt erre nincs lehetőség. A felperes azt pedig nem tudta bizonyítani, hogy az alperes ígéretet tett volna arra, miszerint közös megegyezéssel jogviszony megszüntetés esetén is megkapja a felmentésre járó juttatásokat. A felperes nemcsak a Kjt. 25. § (2) bekezdés a) pontjának megfelelő megállapodást írta alá, hanem aláírta az ugyanezen időpontra elkészített jogviszony megszűnésével kapcsolatos iratokat, amelyben a jogviszony megszűnésének módjaként kifejezetten közös megegyezés került feltüntetésre, és az elszámolások nem tartalmazták, hogy a felperes részére további járandóság jár. Az egyező tanúvallomások szerint pedig a

megállapodás azért volt sürgős a felperes részére, mert azt el kellett küldeni az „Új pálya” program keretében megkezdett felperesi képzéshez. A felperes T. I.-val együtt fogalmazta meg a jogviszonya megszűnését eredményező okiratot, melynek szövegét a kívánsága szerint módosították is. Így lehetősége volt annak értelmezésére, és ha az a valós akaratát nem tükrözte volna, azzal kapcsolatos aggályait is kifejezhette volna.

A másodfokú bíróság ítélete indokolásában azt is kiemelte, miszerint a felperes megtévesztését nem bizonyította, hogy a felperes a megállapodást követően lemondott a gyesről, mert annak megszüntetésére a munkanélküli ellátás igénybeviteléhez is szükség volt, melyet a felperes nyilatkozata szerint igénybe vette, és annak összege a gyes összegénél magasabb volt. A fellebbezés kapcsán továbbá a másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy tévesen állította a felperes, miszerint a felmentés Kjt. 30. § (1) bekezdés c) pontja szerinti feltételei fennálltak.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalra való utasítását kérte.

Azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság nem találta bizonyítottnak az alperes általi megtévesztését, holott a fellebbezésében nem hivatkozott megtévesztésre, hanem azt állította, hogy a nem állt szándékában juttatások nélkül megszüntetni a közalkalmazotti jogviszonyát. A tanúvallomások is alátámasztották, hogy felmentéssel vagy legalábbis az azzal járó juttatásokkal kívánta megszüntetni a jogviszonyát, ezért az eljáró bíróságok jogszabálysértően nem alkalmazták az Mt. 3. § (1) bekezdésében és az Mt. 4. § (2) bekezdésében előírtakat.

A felperes érvelése szerint a szerződéses akarat megállapításának fontos eszköze az életszerűség vizsgálata. A perbeli esetben a másodfokú bíróság tévesen állapította meg a motivációját, mert sem a képzés, sem egy másik állás nem lehetett ok arra, hogy lemondjon a juttatásokról. A képzésen ugyanis jogviszonya fenntartása mellett is részt vehetett volna, csak ez esetben magának kellett volna azt finanszíroznia. A juttatások kérdésében nyilvánvalóan nem volt a felek között megállapodás, ezért nem jutottak minden lényeges kérdésben azonos álláspontra. E körben a felperes hivatkozott a Ptk. 205. § (2) bekezdésében és a Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglaltakra is.

A felperes szerint az alperes eljárása azért nem felelt meg a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének, mert a megállapodás „aláíratatása” a jogos érdekének csorbitására vezetett. Sérelmezte, miszerint az Mt. 4. § (2) bekezdésének utolsó

fordulatának, vagyis „a munkáltató szándékától független” rendeltetésellenes joggyakorlás vizsgálata és értékelése elmaradt, holott alapvetően ezen fordulatra hivatkozott. Jogos érdeke ugyanis a jogviszonyának olyan módon történő megszüntetése folytán sérült, melynek következtében a törvényben biztosított juttatásoktól elesett, és abból semmilyen előnye nem származott. Kifejtett álláspontja szerint nem rendeltetésszerű, amikor a munkáltató juttatások nélkül szünteti meg a közalkalmazotti jogviszonyát egészségi állapota miatt.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes keresete elbírálásakor kizárólag annak volt jelentősége, hogy a felek között 2008. február 27-én létrejött közalkalmazotti jogviszony megszüntetéséről szóló megállapodás érvényes volt-e.

A közalkalmazotti jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetése esetén a közalkalmazottnak a törvény szerint végkielégítés, felmentési időre járó átlagkereset vagy egyéb járandóság nem jár. A közös megegyezésnek tehát nem érvényességi kelléke bármilyen juttatásban való megállapodás. A jogviszony megszüntetésére irányuló – a megszüntetés időpontjára is kiterjedő – egyértelmű, egybehangzó akaratnyilatkozat a célzott joghatás kiváltására alkalmas. A felek megállapodása mindezeknek megfelelt, az jogszabályba, munkaviszonyra vonatkozó szabályba nem ütközött.

A megállapodást megtámadó fél tekintetében akarathibára, és ebből következően a megállapodás érvénytelenségére csak a közalkalmazotti jogviszonyokban is alkalmazandó Mt. 7. §-ában foglaltak alapján lehet jogszerűen következtetést levonni, tehát ha a megállapodást megtámadó fél bizonyítja, hogy annak megkötésekor lényeges tényben vagy körülményben tévedett, ezt a tévedését a másik fél okozta vagy felismerhette, illetőleg mindkét fél ugyanabban a téves feltevésben volt, vagy a nyilatkozat megtételére jogellenes fenyegetéssel vették rá.

E körben az eljáró bíróságok a perbeli adatokat a Pp. 206. §-ának megfelelően mérlegelték, és jogszerű következtetést vontak le. Ténykérdés ugyanis, hogy a jogviszonya megszüntetését 2008. február 27-én a felperes kezdeményezte (11. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal utolsó bekezdés). Saját előadása szerint a február 23-án indult képzéshez szeretett volna utólag csatlakozni, és legalábbis arról volt tudomása, hogy ehhez szükség van egy jognyilatkozatra, miszerint a jogviszonya megszűnt (8. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal utolsó bekezdés). A megállapodást annak tudatában írta alá, hogy felmentési tilalom alatt áll, ezért az alperes őt nem fogja

felmenteni (3. sorszámú beadványa 1. oldal), jogszerűen nem is mentheti fel, tisztában volt továbbá azzal is, hogy a jogviszonya megszűnik (8. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal második bekezdés). Jóllehet szeretne volna megkapni a felmentés esetén járó juttatásokat, de azt nem tudta bizonyítani, hogy ez a megállapodás feltétele vagy része volt. Ezt alátámasztja a perbeli tanúvallomásokon túl a kérése szerint javított okirat tartalma is. Ezért, ha bármilyen téves feltevésben is volt, azt nem az alperes okozta és nem is ismerhette fel, hiszen a felperes 2008. február 27-én azt kérte, hogy az alperes szüntesse meg a jogviszonyát bármilyen módon, mert talált egy olyan képzési lehetőséget, amely elvégzése után könnyebb munkát tud végezni (11. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal 2. bekezdés).

Mindezekre tekintettel a felek jogviszony megszüntetésére irányuló megállapodása az eljárás bíróságok helyes megállapítása szerint érvényes, a jogviszony megszüntetés jogellenességére az Mt. 3. § (1) bekezdése és 4. § (2) bekezdése alapján a felperes megalapozottan pedig nem hivatkozhat. Egy érvényes megállapodás ugyanis - függetlenül attól, hogy a feleket annak megkötésekor mi motiválta, lett volna e lehetőség a felperes egészségi állapota miatt az alperesnél történő foglalkoztatására - kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozat, ezért az egyik fél a másik fél joggyakorlását illetően, melynek során érvényes jognyilatkozatával maga is aktívan közreműködött, megalapozottan nem hivatkozhat az együttműködési kötelezettség és a rendeltetésszerű joggyakorlás törvényi követelményének megsértésére, hiszen a megkötött megállapodás következménye ez esetben nem csupán a munkáltató egyoldalú jognyilatkozatára vezethető vissza.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - jogszabálysértés hiányában - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárás költsége megfizetésére, melynek alperes által érvényesített összegét a Legfelsőbb Bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján mérsékelte, mert az nem állt arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

A felperes a vonatkozó adatokat és igazolásokat tartalmazó kérelme alapján munkavállalói költségkedvezményre jogosult, ezért a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986.VI.26.) IM rendelet 14.§-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2010. október 13.

*Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k.
előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

bírósági tisztviselő